

Ligeledes nævnedes det ærede Medlem ogsaa, at Anlægsomkostningerne maatte alligevel helst tages som Driftsudgifter, fordi de komme igen det ene Aar efter det andet. Men ogsaa der er det ærede Medlem jo fuldstændig paa Vildspor. Thi fordi jeg i Aar har en Udgift, som er en Anlægsudgift, og jeg ogsaa i Fjor havde en Udgift, som var en Anlægsudgift, bliver dog ikke i den Anledning begge Udgifter til Driftsudgifter. Heller ikke fra dette Synspunkt kan der være Tale om at tillægges det ærede Medlems Kritik nogen Vægt. Det ærede Medlem førte altsaa en hel Del af § 27's Udgifter over paa § 6 og fik derved en Del af Underskuddet frem eller fik derved i alt Fald Udbyttet gjort negativt. Men saa kom det overraskende, at det ærede Medlem ikke var tilfreds dermed, men siger: Nu maa vi altsaa tillige have Forrentning af de 250 Mill. Kr., og denne Forrentning vurderer det ærede Medlem til 8 Millioner om Aaret, og de lægges paa. Det er selvfølgelig ganske urigtigt. Hvilken Rolle Renten spiller, kan man kun se paa følgende Maade. Der staar i Statsbanerne, kan man sige, 250 Millioner. Disse 250 Millioner har Staten maaske laant, lad os sige til en Rente af $3\frac{1}{2}$ pCt.; de forvalde altsaa en Udgift af 7—8 Millioner. Men for denne Udgift faar Staten jo saa Udbyttet af Statsbanerne, de $2\frac{1}{2}$ Million. Saa kan man sige: Hvis vi fik fuld Rente af vore Penge, skulde vi have haft 7—8 Millioner; men vi faa kun $2\frac{1}{2}$ Mill., og i den Forstand er der altsaa et Underskud. Men der kommer det Spørgsmaal frem: Hvilken Rente skulle vi have af Statsbanerne? Man kan ingenlunde forlange, at vi af Statsbanerne skulle have en Rente lige saa stor som den, man giver af Pengene, naar man laaner dem. Thi man laaner Pengene og giver dem ud til Statsbanerne under den bestemte Forudsætning, at man ikke skal have fuld Rente af dem. Man anbringer dem ingenlunde uden videre i et rentabelt Foretagende, men anvender dem i et Foretagende, til hvilket man til Dels knytter ganske andre Formaal end netop det at faa Rente af den anbragte Kapital. Man tilstræber det, man i gamle Dage kaldte indirekte Fordele, og som maaske mange Gange — det skal jeg indrømme er min Opfattelse — ere tvivlsomme Fordele; nu til Dags kalder man det de kulturelle Fordele, og det peger ogsaa meget godt i Retning af, hvad det er, man søger at opnaa.

Derfor tror jeg, ærede Medlemmer skulle opgive den Forestilling, at Statsbanerne skulde give et Underskud paa 14 eller 22 Millioner. Det er jo et Forhold, hvor en skøn-

mæssig Betragtning maa gøre sig gældende, og man kan ganske vist kritisere og opstille andre og bedre Regler for Afskrivningen; men alligevel tror jeg, at man med saa stor Tryghed, som man overhovedet kan regne med i den Slags Forhold, kan hengive sig i det væsentlige til den Opfattelse, at Statsbanerne give det Overskud, der staar her paa Finansloven, og at Underskuddet kun ligger i, at man ikke faar fuld Rente af sine 250 Millioner. Men man kan selvfølgelig ikke lægge Renten af de 250 Millioner til det øvrige aldeles forkert bestemte Underskud. Iøvrigt kan jeg være enig med det ærede Medlem i, at det selvfølgelig er af meget stor Vigtighed, at der haves Klarhed over den Slags Ting, og jeg har derfor tilladt mig at fremsætte disse Bemærkninger overfor den Fremstilling, som er givet af det ærede Medlem.

Jeg tillægger Spørgsmaalet om disse store Bedrifter, Staten her har, en overordentlig Vigtighed, ikke blot i og for sig, men ogsaa paa Grund af den Indflydelse, det udøver paa Opfattelsen af hele vor finansielle Situation, og jeg er ikke blind for, at de store Uensartetheder i Forholdene indenfor de forskellige Bedrifter maa virke uheldigt i den Henseende. Jeg skal derfor nu efter at have omtalt Statsbanerne tillade mig et Par Bemærkninger om Postvæsenets og Telegrafvæsenets Forhold og vise, hvorledes de formelle Forhold ere ganske forskellige for de tre forskellige „Væseners“, hvilket er uheldigt, idet det muliggør, at forskellige forkerte Forestillinger kunne gøre sig gældende.

Hvad Telegrafvæsenet angaar, har det ogsaa en Plads paa § 27, fordi ogsaa Telegrafvæsenet har visse Anlæg, som afkaste deres Nytte efterhaanden. Men der er den Forskel mellem Telegrafvæsenet og Jernbanevæsenet, at medens Jernbanernes Oplægning staar som et Statsaktiv, hvilket giver sig det formelle Udtryk paa Finansloven, at Indtægten føres fra § 6 over paa § 3: Rente og Udbytte af Statsaktiverne, saa bliver Telegrafvæsenets Udbytte staaende paa § 6. Og Beløbene paa § 27 komme ikke paa noget Sted frem i vort Statsregnskab; medens Statsbanernes 250 Millioner stadig figurere i det virkelige Statsregnskab som et Statsaktiv, have vi slet ikke noget Statsaktiv, som hedder Telegrafvæsenet, og det uagtet der selvfølgelig ogsaa i Telegrafvæsenet er oplagt betydelige Værdier. Der staar i Betænkningen, som afgives af Statsrevisionen, Pag. 88 en Opgørelse over disse. Den fører en Stifbarn-tilværelse; den kommer bagefter Telegrafvæsenets Regnskab med en ganske menings-